

Wanha Tuomas

12. vuosikerta 2004

Sisällys

Puheenjohtajan palsta	3
Sihteerin terveiset	3
Tervetuloa sukukokoukseen	4
Kunnanjohtajan tervehdys	6
Tervetuloa Törmälään	6
Korhosten kivi	7
Otto Kustaanpoika Korhonen kartanonomistajana	8
Mummo 100	10
Sukututkimus taas villastumassa	14
Ristiaallokoissa	15
Sukuseuran historiikki, osa 1	16
Sukuseuran tuotteita ja palveluja	20
Sahalle töihin	21
Eija-Liisan enkelikortit	22
Sini-Marja Korhonen palveluksessanne	24
Kirjoita Sinakin Vanhaa Tuomaaseen	24

Sukuseuran kotisivu

<http://www.genealogia.fi/sukus/korhonen/>

Sivun ylläpitäjä Kimmo Korhonen

kimmo.korhonen@faf.mil.fi

Vanhan Rautalammin Korhosten sukuseura ry

Sivun esi-isän, Tuomas Korhosen, puumerkki vuodelta 1776

[Sukuseuran historia](#)

[Sukuseuranosto](#)

[Liittyminen sukuseuran jäseneksi](#)

[Sukututkimustietoa](#)

[Sukuhäät ja sukukokoukset](#)

[Seuran toiminnalliset tiedot](#)

[Seuran tiedotuslehti Vanha Tuomas](#)

[Sukuseuran sihteerit](#)

Sukuneuvosto

Markus Korhonen (puheenjohtaja ja rah.hoitaja)

Ukkolantie 130, 72330 Tiitilänkylä

Puh. 017-648840

Sähköposti: a-e.saikku@pp.inet.fi

Ilkka Korhonen (varapj.)

Porintie 2 H. 103, 00350 Helsinki

Puh. 09-5061275

Sähköposti: Ilkka.Korhonen@sota-arkisto.fi

Ritva Tikkanen (sihteeri)

Asematie 14, 71800 Siilinjärvi

Puh. 017-4621217, 044-5254416

Sähköposti: tetikkanen@dnainternet.net

Armas Korhonen

Oitintie 8, 41370 Kuusa

Puh. 014-838425

Hannu Korhonen

Kelotie 3, 16300 Orimattila

Puh. 03-7772777

Sähköposti: Hannu.Korhonen@edu.orimattila.fi

Jukka Korhonen

Pulkkaniementie 270, 72210 Tervo

Puh. 044-7499352, 044-7499371

Sähköposti: jukka.korhonen@tervo.fi

Kaisa Siikki

Konnevedentie 1786, 41550 Hannula

Puh. 014-847172, 040-5890145

Sähköposti: kaisa.siikki@reppu.net

Kansikuva: jyväskyläläinen Tuomas Hannunpoika Korhonen, kuva Hannu Korhonen

Vanha Tuomas 2003

Julkaisija:

Vanhan Rautalammin Korhosten sukuseura ry

Osoite:

Asematie 14, 71800 Siilinjärvi

Toimitus:

vastaava päätoimittaja Markus Korhonen
päätoimittaja Minna Vanhamäki, minna.vanhamaki@vimpeli.net,
Hannu Korhonen, Sini-Marja Korhonen

Taitto:

Hannu Korhonen

Painotyö:

Domus-Offset Oy, Tampere

Hyvät sukuseuramme jäsenet

Olemme siirtyneet vuoteen 2004, joka on Rautalammin sukukokous- ja -juhluvuosi. Sukuneuvosto on valmistellut yhdessä rautalampilaisten kanssa tapahtumia toimintasuunnitelman mukaisesti. Kokous ja juhlapaikka on varattu ja ohjelmarunkokin on tätä kirjoittaessani alkanut jo hahmottua.

Kantaisämme Tuomaan asuinpaikalle on työstetty ja pystytetty muistokivi. Rautalampilaiset Veikko, Kaarina ja Pentti ovat toimineet aktiivisesti ja asiantuntevasti. Muistomerkin ympäristökin on kunnostettu. Kiitokset heille ja myös Matilaisille, jotka ovat vuokranneet alueen 100 vuodeksi.

Kuten edellisessä lehdessä kirjoitin, sukuseuramme uusitut säännöt ovat nyt voimassa. Toivottavasti ne aktivoivat teitä osallistumaan ja vaikuttamaan entistä enemmän seuramme toimintaan. Valitsehan sukukokous nyt ensimmäisen kerran ”suvun päämiehen”, jonka ennen on

valinnut sukuneuvosto keskuudestaan.

Kun sukukokous on Vesannolla tehdyn päätöksen mukaan siirretty lauantaille, on aikaakin enemmän kokouksen pitämiseen ja toisiimme tutustumiseen. Toivottavasti intoa osallistumiseen ja vaikuttamiseen löytyy, ettei käy kuten 60- ja 70-luvuilla, jolloin seuramme toiminta hiipui.

Vihta-Paavon runot ja laulut –kirja ja kantaisämme Tuomaan muistomerkki ovat toteutuneita hankkeita. On sukupolven vaihdoksen aika. Uutta, nuorempaa, aktiivista ja ajan haasteet ymmärtävää voimaa kaivataan sukuseuran johtoon.

Sukututkijamme Ilkka ja Hannu ovat auttaneet kiinnostuneita ja halukkaita sukunsa tutkimisessa, minkä leipätyöltään ovat ehtineet. Uutta voimaa kaivattaisiin tälläkin saralla. Sukukokouksessa voisimme pohtia, olisiko mahdollista tukea taloudellisesti tätä toimintaa.

Uudistunut julkaisutoimikuntamme

kaipaa materiaalia lehteen aina vuoden vaihteessa. Seuran kotisivua on hoitanut ja päivittänyt Kimmo Korhonen. Sivut löytyy Suomen sukututkimusseuran palvelimelta k-kirjaimen kohdalta.

Seuraamme on liittynyt uusia jäseniä. Runokirjoja ja sukuviirejä on mennyt kaupaksi. Seuramme talous on vakaalla pohjalla, vaikka muistomerkkihankekin on vaatinut osansa.

Kiitän kaikkia, etenkin jäsenmaksun maksaneita, sukuseuran jäseniä sukukokousten väli vuosista. Toivotan kaikille hyvää ja menestyksellistä vuoden jatkoa.

Tervetuloa sukukokoukseen ja –juhlaan Rautalammin.

Sukuterveisin

Markus Korhonen

sukuneuvoston puheenjohtaja

Sihteerin terveiset

Tämä vuosi 2004 on jälleen merkkivuosi sukuseuramme historiassa. Kokoonnumme Rautalammin ”emäpitäjään”, johon sukumme kantaisä Tuomas Pekanpoika Korhonen johdatti perheensä vuoden 1555 tienoilla ja rakensi talonsa Vesterilän kylälle, jonne me sukujuhlan ja -kokoukseen osallistujat suuntaamme matkamme sunnuntaina 13.6.2004 muistokiven paljastustilaisuuteen ja ihastelemaan maisemia, jossa juuremme sijaitsevat.

Sukujuhlamme Rautalammin Törmälän loma- ja kurssikeskuksessa on 12.-13.6.2004. Törmälä on entisen ”emäpitäjän” kappalaisen pappila. Se on maisemaltaan luonnon-

kaunista seutua ja sijaitsee kansallisvedeksi julistetun Rautalammin reitin varrella. Siinä maisemassa vietämme yhdessä pari päivää.

Aikaisemmista kokouksista poiketen, sukuseuran jäsenten toivomuksesta, pidämme virallisen sukukokouksen lauantaina 12.6 klo 13.30. Ilta on vapaata seurustelua ja yhdessäoloa. Toivomme, että haastatte Korhos-serkkuja mukaan mahdollisimman paljon.

Sunnuntaina suuntaamme muistokiven paljastustilaisuuteen ja vietämme sukujuhlan ja loppuhartauden Törmälän kiviavettaan rakennetussa kirkossa.

Sukuneuvosto on kokoontunut v. 2003 aikana 2 kertaa, kokouksissa

on ollut sukuneuvoston jäsenten lisäksi läsnä muistomerkkikiven suunnittelija ja tekijä Veikko Korhonen, sekä Rautalammin sukujuhlan vastuuhenkilö Kaarina Laitinen. Kokouksissa on käsitelty pääasiassa muistomerkkikiven pystyttämiseen liittyviä asioita, sekä suunniteltu tulevan sukujuhlan ohjelmaa ym. siihen liittyvää. Sukuseuramme jäsenmäärä on 408.

Näillä ajatuksilla jään odottamaan kesää ja toivon, että mahdollisimman moni Teistä suuntaa matkansa Rautalammin tulevaisuudessa.

Ritva Tikkanen

sukuseuran sihteeri

Tervetuloa sukukokoukseen

Lämpimät terveiset jälleen täältä Rautalammilta, jossa jo valmistaudutaan hyvää vauhtia ottamaan vastaan mahdollisimman paljon sukukokoukseen tulevia sukulaisia Törmälän leiri- ja kurssikeskukseen lauantaina ja sunnuntaina 12.–13.6. 2004.

Törmälän ympäristö on kesäkuun puolivälissä kauneimmillaan, kukkivine tuomineen ja muine kevät-kukkineen. Toivomme tietenkin aikaista kevättä ja lämpimiä ilmoja, että saisimme yhteisestä tapaamisesta mahdollisimman muistorikkaan ja viihtyisän tapahtuman.

Rautalammin kokouksen yhteydessä paljastetaan myös meidän Korhosten oma muistokivi Kerkonkoskelle Vesterilän kylälle, jonne ensimmäinen Korhonen, Tuomas nimeltään on tullut. Muistokiven paljastustilaisuuteen järjestetään linja-autokuljetus Törmälästä.

Juhlatoimikunta toivoo, että mikäli haluarne yöpyä Törmälässä, ottaisitte suoraan yhteyttä Törmälään puh. 017-537332.

Rautalammilla muita majoitustiloja löytyy Korholan Kartanosta puh.017-530320 ja Koukkulammin Matkailutilalta 017-536058 /0400-269002

Tähän kokoukseen olen ajatellut lähettää haasteen kaikille serkuille, niin omille serkuilleni kuin myös kaikille muillekin osallistujille ja heidän serkuilleen.

Tämä tarkoittaa sitä, että jos suunnittelet matkaa sukukokoukseen soitapa muutamalle serkulle ja haasta heidät mukaan. Nykyisenä kiireisenä aikana serkusten tapaamiset usein jäävät vähäisiksi.

Itselläni ei ole siskoja eikä veljiä, joten serkut ovat minulle läheisiä ja olemme järjestäneet jo yhden serkkujen tapaamisenkin ja siitä tämä idea lähti liikkeelle. Sitten lauantaina

illanistujaisissa voisimme etsiä serkkujamme.

Toivon, että näin saisimme myös nuoria henkilöitä mukaan sukuseuramme toimintaan.

Rautalampi on nykyisin pieni pitäjän Savon ja Keski-Suomen rajalla, mutta aikoinaan ollut suuri emäpitäjä, josta voimme olla ylpeitä ja kertoa, että esi-isämme Tuomas Korhonen valitsi juuri Rautalammin asuinkunnakseen.

Siis kaikki Korhoset lämpimästi

tervetuloa sukujuhlaan ja juhlimaan kanssamme ensimmäisen Korhosen muistomerkin paljastustilaisuutta tänne entiseen Emäpitäjään.

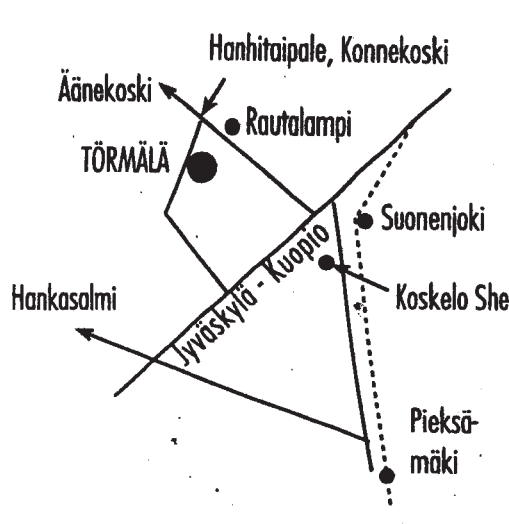
Hyvät sukulaiset löysin pienen paperilapun, jossa oli runo, jonka myötä haluan toivottaa Teidät tervetulleeksi sukujuhlillemme!

Juhlaa koskevat tiedustelut puh. 017-530313 / 050-5332887

Juhlatoimikunnan puolesta
Kaarina Laitinen

*Kun ihminen on, kun hän on
olemassa, toiselle
hän todella on
niinkuin kesäinen järven selkä.
Ei sitäkään tarvitse nähdä tietääkseen,
että se on tuossa.
siellä.*

*Jokin hiljainen ääni riittää vihjeeksi,
tuoksu, henkäys, tapa jolla tuuli koskettaa.
Ja kun on talvi ja kaupunki ja etäisyys ja ikävä,
jostakin nousee
aivan elävä
muistin kuva.*

Törmälään pääset Rautalammin-Konneveden tieltä viitisen kilometriä Konnekosken viitan mukaan tai Jyväskylän-Kuopion tieltä parikymmentä kilometriä Myhinpään tietä.

Sukukokous Rautalammillä Törmälässä 12-13.6.2004

Lauantai 12.6

Klo 11.00 Kokoontuminen ja majoittuminen Törmälään

Klo 12.00 Ruokailu

Klo 13.30 **Sukukokous**

Kahvi

Klo 17.00 Vapaata yhdessäoloa
yhteislaulua Aki Virta
leikkejä lapsille
Vihta-Paavon virsien harjoittelua
serkusten tapaamisia
iltapalaa ym. Martat

Sunnuntai 13.6

Klo 9.30 Linja-auto muistokivelle Törmälästä
matkahuollosta 9.50

Klo 10.30 Muistokiven paljastus
Paluu Törmälään

Klo 12.00 Ruokailu

Klo 13.00 **Sukujuhla**

Kahvi

Klo 14.30 Lähtöhartaus Törmälän kirkossa.

Kunnanjohtajan tervehdys

Tervetuloa Rautalammille 2004! Vanhan Rautalammin Korhosten sukuseuran jäsenet ja edustajat.

Rautalammin kunnan puolesta on ilo todeta, että Korhosten suku on kokoontumassa kesällä 2004 esi-isän Tuomas Korhosen asuinsijoille Rautalammille ja Veste-rilänkylälle. Korhosten suvun juuret Rautalammilla ovat peräisin jo 1540-luvulta. Täällä Korhoset ovat olleet mm. talonpoikia, jotka ovat myös osallistuneet paikkakunnan yhteiskunnalliseen elämään ja erityisesti kulttuuri-toimintaan.

Yksi tunnetuimmista rautalampilaisista runoilijoista on ollut Vihta-Paa-

vo. Hänen merkityksensä laajemmin suomen kielen aseman vahvistajana maaseudulla ja talonpoikaisessa kulttuurissa on ollut merkittävä.

Toivon, että Te sukuseuran jäsenet voitte vieläkin kunnassamme aistia vanhan emäpitäjän ilmapiiriä, kulttuuria ja perinteitä, joita isoisänne ja – äitinne ovat olleet luomassa Rautalammille.

Vanha maa- ja metsätalouskunta on tänä päivänä muuttunut kunnaksi, jossa on menestyviä metalli- ja puuyrityksiä sekä muita erityistoimialalla toimivia yrittäjiä. Peruspalvelut ovat hyvät ja kaikkien kuntalaisten saavutettavissa. Voimme katsoa varsin luot-

tavaisesti tulevaisuuteen.

Tervehtien

Risto Niemelä kunnanjohtaja

Tervetuloa Törmälään

Rautalammin vanhan kappalaispappilan miljöö henkii vuosisataista rauhaa. Seurakunta osti Törmälän kappalaisen pappilaksi vuonna 1690. Silloin kappalainen asui varsin vaatimattomasti ja viljely tapahtui kaskeamalla.

Sodan vuoksi Sortavalasta evakoiitiin Vaalijalan kehitysvammalaitos. Osa asukkaista sijoitettiin Törmälän pappilaan, jonka Suomen Kirkon Sisälähetysseura osti seurakunnalta 1940. Vanhan päärakennuksen tulipalo 1972 pakotti kehitysvammaiset siirtymään muuante. Vähitellen Sisälähetysseuran leiritoiminta löysi Törmälästä oivan paikan.

Nykyisin Törmälä on ympärivuotinen loma- ja kurssikeskus. Kesät täyttyvät rippikoululeireistä, muu osa vuodesta erilaisista kurseista, hiljaisuuden retriiteistä, perhejuhlista ja erilaisista kokouksista. Olemme iloisia, että Korhosten sukuseura on valinnut Törmälän kokouksensa pitopaikaksi.

Marjatan pirtissä meillä on käytös-

sämme varsin viihtyisät majoitustilat. Huoneita on 14. Lisäksi käytössämme on muuta retkeilymajataseista majoitustilaa sekä aitta. Vanhaan väentupaan on rakennettu ruokala. Pappilan entiseen navettaan on rakennettu kirkko ja luentosali sekä rantaan toimiva rantasauna.

Käytettävissänne on kaksi 7-hankaista kirkkovenettä: Alfhild ja Siiri. Alfhild oli Sisälähetysseuran perustajan, Otto Aarnisaloon, puoliso ja

Siiri heidän tyttärensä.

On mieluisaa toivottaa Korhosten suku tervetulleeksi Törmälään. Korhosten suvulla on Rautalammilla syvät juuret. Toivomme, että voimme palvella teitä, niin että sukukokouksestanne tulee onnistunut juhla.

Raimo Jalkanen

Kirkkoherra

Törmälän isäntä

Törmälän päärakennus

Korhosten kivi Veikko Korhonen, Viitasaari

Sukuseura oli päättänyt muistomerkin teosta ja ehdottivat, että minä, kivityömies Veikko Korhonen Viitasaarelta, ottaisin tehtävän vastaan. Saatuani tiedon hankkeesta ja aikani mietittyäni voinut kieltäytyä tehtävästä, koska 35 vuoden kokemuksellani arvelin selviäväni minulle annettusta haasteesta.

Kokouksen ensimmäisenä vaatimuksena oli, että luonnosta löydettyvä kivi olisi sopiva muistomeriksi. Niinpä lähdin ja kiertelin Vesterilän kylällä ja etsiskelin sopivaa kiveä. Saavuin Helka ja Volmar Korhosen maille, Aution tilalle, joka myös mainitaan suvun historiakirjoituksessa. Tilalla aikani etsittyä, löytyi sopiva kivi.

Saatuani luvan Aution tilan isännältä ja emännältä, kutsuin sukuseuran sekä muistomerkkitoimikunnan edustajat katsomaan kiveä. Kivi katsottiin sopivaksi, vaikka joitain epäilyjä oli sen suuruuden ja painon vuoksi; kivi painoi arviolta viisituhatta kiloa.

Sitten toimikunnan edustajat lähtivät katsomaan muistomerkin sijainti-

paikkaa, joka tulee olemaan Matilaisen pellon reunassa Tuomaksen asuinpaikalla. Saatuaamme luvan Matilaisen isännältä ja emännältä, aloitin muistomerkin työstämisen. Työskentelyssä Korhosen Pentti oli avustajana aina, kun jotain tarvetta ilmaantui.

Kivi oli kovalaatuista, sellaista pulteria, muuten ihan tuttua puuhaa. Kun olin saanut taulun upotuksen ym. puumerkit, päästiin sitten jalusta tekoon. Pohjatyö aloitettiin Korhosen Martin sekä Papan Pentin ja poikansa kanssa. Martti auttoi traktorilla, jolla otettiin kiviä, hiekkaa ja betonimassaa väliin. Jukka Korhonen Tervosta toimitti muovimattoa, jota levitettiin ympäri muistomerkkiä. Maton päälle lisättiin hiekkaa, jotta ruoho ei pääse nousemaan.

Muistomerkin pystytyksessä oli ajoittain ongelmia, kun esim. nostovälineet eivät meinanneet kestää kiven painoa. Myös kuljetuksessa oli omat vaikeutensa, kun ei tarvittavaa konetta ensin tahtonut löytyä. Lopulta löydettiin niin voimakas kone, että sillä saatiin muistomerkki kuljetettua paikoilleen ja nostettua pystyyn. Monenlai-

sia vastoinkäymisiä esiintyi matkan varrella, mutta en kuitenkaan tässä niistä kaikista kerro.

Muistomerkin laatta, johon tulee sovittu teksti, asennetaan kesän tullen vähän ennen juhlia. Sitten muistomerkki on valmis ja kaikkien katseltavana paikallaan. Korhosten sukujuhlaa vietetään 12.-13.6.2004 Törmälässä. Samassa juhlassa on muistomerkin paljastustilaisuus.

Muistomerkin tekijä kertoo itsestään:

Olen syntynyt Rautalammilla, Ilomäen kylällä, Haapakorpi-nimisessä talossa, Eetu ja Elsa Korhosen 10 lapsiseen perheeseen. Haapakorpi sijaitsee Rautalammin kirkolta 6 km Jyväskylän suuntaan.

Nykyisin asustan Viitasaarella. Vietämme myös paljon aikaa Kerkonkosken Partaharjussa. Partaharju on vaimoni syntymäkotini, jonka kunnostimme jäätyäni varhaiseläkkeelle vuonna 1986.

Korhosten kivi löytöpaikallaan, vasemmalla kirjoittaja, muistomerkin työstäjä Veikko Korhonen ja oikealla idean isä, sukuseuran varapuheenjohtaja Ilkka Korhonen.

KUVA JOHANNA PURANEN

Korhosten kivi talviasussaan sijoituspaikalleen pystytettynä.

OTTO KUSTAAANPOIKA KORHO

Siikalahden Matti Ristonpoika Korhonen oli tehnyt ”Korhosten konstin” ja tullut vävyksi Kerkonjoensuun Ukonmäkeen. Hänelle ja vaimolleen Reetta Hytöselle syntyi neljän tyttären lisäksi kaksi poikaa, Kustaa ja Aatami. Isä Matti kuoli 46-vuotiaana. Pojat Kustaa ja Aatami naivat Kerkonjoensuun Tiitilästä Juho Heimosen ja Anna Korhosen runsaslapsisesta perheestä nuorimmat tyttäret Eevan ja Maria Serafian. Molemmat perheet asuivat Ukonmäessä ja pojat pitivät yhdessä isännyyttä äitinsä 1862 tapahtuneen kuoleman jälkeen. Tila puolitettiin 1880-luvulla ja Kustaa perheineen muutti tilan toiseen puolikkaaseen Pienen mäkeen.

Otto Kustaanpoikaa ei tyydyttänyt asuminen Pienessä mäessä ja hän lähti etsimään suurempaa ja ehkä vauraampaa taloa. Sellainen löytyikin Juvan Nuutilanmäen kylästä, josta hän osti 1892 Loukion hovin, sen kanssa yhteisviljelyssä olleen Härkölän ja Losinkosken myllyn Pietarista kotoisin olleelta lääketieteen tohtori Karl Kristian Hempelin perikunnalta 75000 markalla. Tilojen yhteispinta-ala oli vajaa 500 hehtaaria.

Seuraavana keväänä Loukioon muuttivat myös vanhemmat, Kustaa ja Eeva, jotka molemmat olivat jo 68-vuotiaita sekä sisaret 34-vuotias Agata ja 28-vuotias Amanda sekä 24-vuotias veli Aapeli. Kaikki olivat naimattomia. Vanhin sisar, Henrika, oli mennyt naimisiin Taavetti Hytösen kanssa ja muuttanut Kerkonjoensuun Palvamäkeen.

Varmaan kaikki lähtivät Loukion hoviin paremman elämän ja leveämmän leivän toivossa. Työtä ainakin kaikille suuressa talossa komeine kartanoineen oli luvassa yllin kyllin.

Otto ja Hilma Korhonen

Palkkasipa Otto Korhonen vielä Kerkonjoensuusta kolme renkiä ja kaksi piikaa mukaansa Loukioon.

Talvella 1893 Losinkosken mylläriksi tulleen Topias Suurosen perheeseen kuului kaunis 18-vuotias tytärpuoli Hilma Maria Paavilainen, johon 37-vuotias Otto oitis ihastui. Heidät vihittiin Juvalla 5.4.1893, mutta häitä vietettiin myös sulhasen sisaren Henrikan kotona Kerkonjoensuun Palvamäessä. Häissä 12-vuotiaana olleen Jalmari Hytösen kertoman mukaan morsian oli kauniisti puettu ja häissä tanssittiin.

Seuraavana talvena syntyi Otolle ja Hilmalle Loukion hovissa esikoistyttär, Saima Elina. Samana vuonna alkoivat heillä kuitenkin taloudelliset vaikeudet. Otto Korhonen haki itseään konkurssiin toukokuussa 1894. Suurin velkoja oli kauppias ja Tietin tilan omistaja Aarnet Wilh. Weber. Käräjäkirjuri Niklas Rönnholm teki luettelon pesän omaisuudesta, joka osoittautui velkoja suuremmaksi. Otto Korhonen veti hakemuksensa pois ja oikeuden päätöksellä konkurssi-hakemus raukesi.

Kuitenkin jo kolmen kuukauden kuluttua 13.8.1894 Loukio, Härkölä ja mylly myytiin virallisessa pakkohuutokaupassa 37000 markan hinnalla. Tilat huusi Hempelin vävy alikapteeni Karl Gustaf Mortimer Steinius. Hän myi ne edelleen viisi päivää myöhemmin 50000 markalla maanviljelijä Erik Tjulinille. Tämän jälkeen tilat vaihtoivat omistajaa viisi kertaa vuoteen 1909 mennessä. Lähinnä kyseessä oli keinottelu tilojen puuvaroilla.

Kartanoissa asuvien säätyläisten ja liikemiesten elämään tottumaton Otto Korhonen joutui ilmeisesti heidän keinottelujensa kohteeksi. Hän ei ehkä oivaltanut metsien puutavaran tulevan arvonnousun tarjoamia mahdollisuuksia. Tilannetta saattoi vielä pahentaa paikkaseudun kartanoissa harjoitettu uhkapeli.

Vajaa vuosi pakkohuutokaupan jälkeen kesäkuussa 1895 Korhoset muuttivat Juvalta takaisin Rautalammille. He asettuivat asumaan Kerkonjoensuun Hytölään Huvila-nimiseen torppaan. Torppariksi merkittiin Oton isä Kustaa Matinpöika Kor-

NEN KARTANONOMISTAJANA

Loukion hovi

honen, sillä Otolta oli luotto mennyt. Otolle ja Hilma Marialle syntyivät Huvilan torpassa tyttäret Impi Engelina, Helmi Maria ja Lempi Eeva.

Hytölän rannassa sijainneessa yksihuoneisessa torpassa asuivat vuosisadan vaihteessa Oton ja Hilma Marian lisäksi heidän neljä pientä tyttärtään, Oton vanhemmat, sisar Agata, veli Aapeli ja palvelija Olga Lydia Petterintytär Korhonen, kaikkiaan 11 henkeä. Amanda oli muuttanut Kuo-

Pekka Lappi, Jyväskylä

pioon piiaksi Haminalahden hoviin.

Muutos Loukion hovin monihuoneisesta kartanosta Huvilan torppaan on ollut raju pudotus asumis- ja elintasossa. Onni onnettomudessa oli, että kartanoelämä oli jäänyt lyhytaikaiseksi, joten siihen ei ollut ehditty syvällisesti juurtua. Torpan rakennukset ovat hävinneet, mutta perustusten jäänteitä on vielä nähtävissä vain muutaman sadan metrin päässä paikasta, jolla kesällä 2004 paljastetaan suvun muistomerkki. Näin palasivat muutamat Tuomas Pekanpoika Korhosen jälkeläiset 300 vuoden ja 10 sukupolven jälkeen sananmukaisesti hänen jalanjäljilleen.

Agata ja Aapeli Korhonen muuttivat Helsinkiin, missä Agata toimi palvelijana ja Aapeli tehtaan työntekijänä ja yövahtina. Agatan kuoleman jälkeen Aapeli palasi takaisin Rautalammilte. Lieneekö Loukion hovin syytä, kun Amanda Korhosta viehättivät kartanot. Hän nimittäin muutti Haminalahdesta karjakoksi Nastolan Villähteelle Erstan kartanoon

sieltä Viipurin Papulaan Häyryn kartanoon ja sitten Värtsilään tehtaan maatilalle. Vanhuudenpäivänsä hän asui sisarensa pojan luona Kerkonjoensuun Mujumäessä.

Otto Korhonen perheineen ja vanhempineen muutti Huvilasta Kerkonjoensuu 6 Lamminpäähän, jossa syntyi heidän nuorin tyttärensä Hilma Lydia. Otto Korhonen kuoli 1908 ja Hilma Maria jäi leskeksi 31-vuotiaana huolehtimaan yksin viidettä tyttärestään, joista vanhin oli 14- ja nuorin vasta 3-vuotias. Hän asui useassa eri paikassa Kerkonjoensuussa ja elätti perheensä kutojana ja ompelijana.

Vanhin tytär Saima Elina kuoli 20-vuotiaana. Impi Engelina Korhonen kävi yhteiskoulun Värtsilässä asuen tätinsä Amandan luona. Hän teki pitkän päivätyön Peuran sahan konttorissa Iisvedellä. Helmi Maria toimi myymälänhoitajana Lappeenrannassa. Hän oli naimisissa ratsuväpeli Sulo Iivari Hännisen kanssa.

Lempi Eeva meni naimisiin Veikko Pentikäisen kanssa. He asuivat Kerkonjoensuun Salmenahossa, jossa mummoni Hilma Mariakin vietti viimeiset vuotensa. Nuorin tytär Hilma Lydia, äitini, meni naimisiin Toivo Lapin kanssa Kerkonjoensuun Palvalahteen. He elivät Palvalahdesta erotetulla Koivikon tilalla kuolemaansa asti.

Otto Kustaanpoika Korhosen kartanoelämä Juvalla jäi siis perin lyhyeksi ja hän joutui palaamaan juurilleen Kerkonjoensuuhun. Mutta niinpä ovat monet muutkin Tuomas Pekanpoika Korhosen jälkeläiset palanneet, sillä Rautalammin kirkonkirjojen mukaan 100 vuotta sitten heitä asui Kerkonjoensuun kylässä 140 aikuista ja 110 ripillä käymätöntä lasta siis yhteensä 250 Korhosta. Montakohan mahtaa asua nykyään?

Hilma Korhonen tyttärineen

Mummo 100

Hannu, Vesa, Miia ja Hanna Korhonen

Jussi ja Lyyti Korhosen jälkeläisten tapaaminen 2.8.2003

Sukulaiset ovat hajaantuneet pitkien maata ja maapalloa. Sisarusket Miia, 29, ja Hanna, 21, keksivät idean kutsua lähisukulaiset kokoon isoäidin syntymän satavuotismuistoksi. Ja näin se kävi.

Sukujuuret

I. Juho (**Jussi**) Korhonen. Syntynyt 24.6.1874. Kuollut 16.5.1958. Siltavahti Säynätsalmen kääntösillalla Rautalammin Saikarilla. Nuorena uittoyhtiön töissä. Suutarinopissa setänsä Oskarin luona. Meni Peuran sahalle töihin lisvedelle, kun saha perustettiin, mutta lähti pian pois, koska palkka maksettiin jauhoina. Talvella metsäkymppinä ja kesällä kipparina 1901-1908 lauttausyhtiöllä, 1908-1917 Kymiyhtiöllä ja 1917-1925 valtion rakennuslaivassa. Siltavahtina Säynätsalmen kääntösillalla 1925-30.7.1941. Osti Kilkasen torpan syksyllä 1903 pyhäkoulunopettaja Oittiselta 150 markalla. -Puoliso 28.12.1901 Rautalammissa Anna Lydia (**Lyyti**) Björn. Syntynyt

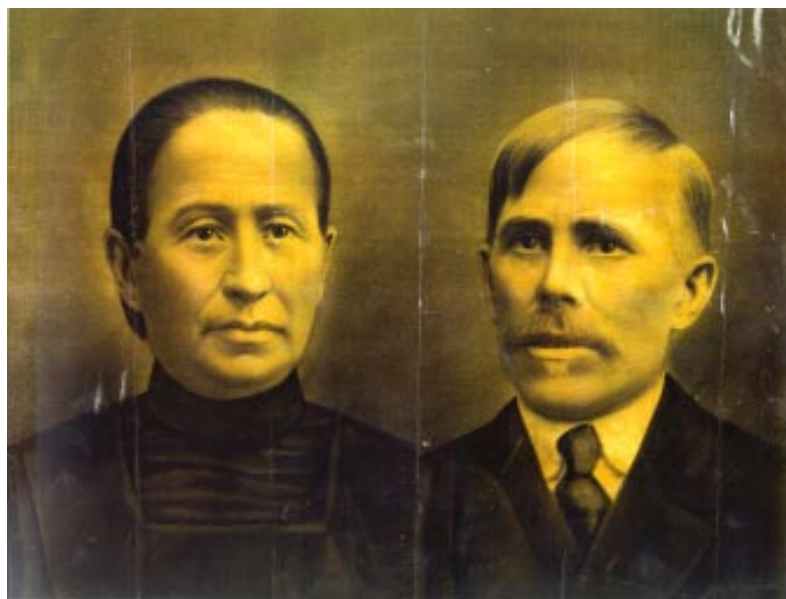
6.6.1875. Kuollut 19.7.1964. Vanhemmat talollinen Taavetti Otonp. Björn, s. 30.12.1839, ja Maija Liimatainen, s. 11.9.1851, Haapamäen Ransista (n:o 8).

II. Lapsia: Vilho Korhonen. Syntynyt 1902. Kuollut 1930. Metsäteknikko. **Elsa Maria Korhonen**. Syntynyt 30.7.1903. Kuollut 1995. Taulu 2. Johannes Korhonen. Syntynyt 1905. Kuollut 1907.

T y y n e Lyydia Korhonen. Synt. 1908. Kuollut. 3 lasta, 6 lastenlasta, 5 lastenlastenlasta.

Elsa Pornaisten Halkiankylän Tuomaalan pellolla 1924. Kuollut. 3 lasta, 6 lastenlasta, 5 lastenlastenlasta.

Jussin ja Lyytin kihlakuva.

A u n e Aake Korhonen. Syntynyt 1915. Kuollut 1917.

S i i r i Siiri Inkeri (**Sikke**) Korhonen. S. Syntynyt 1919. Kuollut. 3 lasta, 7 lastenlasta.

I I. E l s a Elsa Maria Korhonen (isä Juho lasta, 6 (Jussi) Korhonen, taulu 1). Syntynyt lastenlasta, 4 lastenlastenlasta.

-Puoliso 20.9.1942 Rautalammissa

K a l l e Kalle Reinhold Korhonen. Syntynyt 2.9.1905. Kuollut 1983. Kirvesmies, maanviljelijä.. Vanhemmat Oskari Korhonen ja Riikka Gråsten.

Kalle oli jo pienestä renkinä taloisessa. Asevelvollisuuden suorittamisen jälkeen laivoissa veljiensä kanssa, talvella metsätöissä, kunnes pääsi Sai-

karin tienrakennukselle kirvesmieheksi.

Elsa oli palveluksessa taloissa aina Pornaisissa asti. Kävi talouskoulun Kuopiossa. Työskenteli mm. Piimän keittiössä Iisvedellä ja siltavahtina sota-aikana Jussin jäätyä eläkkeelle.

Lasten syntymän aikaan perhe asui Saikarin koululla, jossa Kalle oli talonmiehenä, muuttivat 1947 Niittylän mökkiin Kilkasen viereen ja 1949 Äänekoskelle Kovalaan Kallen sisaren Elsan ja tämän miehen Viljam Kovasen luokse, joilta Kalle myöhemmin osti Harjuntauksen tilan. Viljelivät sitä eläkeikänsä asti.

Talonpito perustui vanhakantaiseen omavaraistalouteen. Suurimpiin tarpeisiin myytiin metsää hankintakaupalla, jotka Kalle teki itse hevosineen. Valtaosa elintarvikkeista tuotettiin itse. Talossa oli 3–4 lehmää ja hevonen. Maidosta myytiin suuri osa aluksi tinkimaitona naapureihin ja suoraan kauppaan, myöhemmin Valion Äänekosken meijeriin. Omat pellot tuottivat tarvittavan heinän ja viljan.

Taidon ja taipumusten ansiosta talouden omavaraisuus ulottui tavanomaista pitemmälle. Kalle rakensi itse tarvittavat ladot. Kattoihin käytettiin oman pellon ruisolkea. Veneet hän myös teki itse oman metsän puista sahatuista laudoista. Maatalouden laitteiden korjaamista ja kunnostamista varten Kalle rakensi pajan.

Heinää viljeltiin myös Keiteleen takana olevalla Ruotinkylän suoniityllä. Lehmät olivat kesällä pariin otteeseen muutaman viikon kerrallaan usean kilometrin päässä olevalla Säynätkiven niityllä. Siellä ne käytiin lypsämässä aamuin illoin. Maito tuotiin veneellä ja rannasta kantamalla polkua pitkin.

Pitkään viljelyksessä oli kaikki neljä viljalajia: ruis, ohra, kaura ja vehnä; aivan viimeisinä vuosina vain ruista. Viljat leikattiin käsin ja puitiin varstoilla omassa riihessä, ruis koko ajan, muut

lajit myöhemmin vuokrakoneella. Myllyssä käytiin hevosella Suolahdesa. Vielä 1960-luvulla pyydettiin kalla myös myytäväksi.

III. Lapsia:

Hannu Ensio Syntynyt 1945. 3 lasta: **Miia**, Kalle ja **Hanna**.

Vesa Tapio Syntynyt 1947. 3 lasta.

Juhlat (Miia ja Hanna)

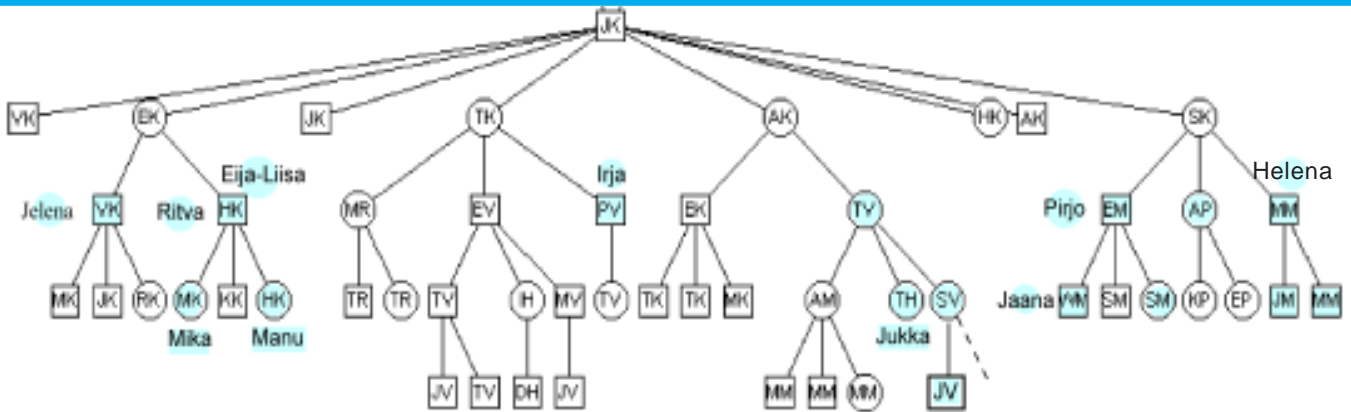
Elsa-mummon syntymästä tuli kulu-neeksi sata vuotta 30.7.2003. Sen kunniaksi kehkeytyi ajatus pienimuotoisesta sukujuhlasta. Kutsuvieraslista muodostui luontevasti mummon ja hänen sisarustensa jälkeläisistä. Kukaan sisaruksista Elsa, Tyyne, Aune ja Siiri ei ollut enää näkemässä jälkipolviensa tapaamista. Juhlapaikan valinta oli myös helppo – mummo-Elsan ja pappa-Kallen tila Harjuntaus Äänekosken Kovalassa. Tila on vanha pientila piharakennuksineen ja peltoineen, alun perin Kovalan talon torppa. Mummon jälkeen talo on ollut asumaton.

Aurinkoisena elokuun ensimmäisenä lauantaina 2.8.2003 Äänekosken kirkolle kokoontui 26-päinen joukkio. Koko joukko taisi tunnistaa toisensa heti kättelyssä, vaikka viime tapaamisista oli aikaa kulunutkin

enemmän tai vähemmän. Sukujuhla aloitettiin Elsan ja Kallen haudalta, jolle muistokukat laskettiin. Sitten siirryttiin itse juhlapaikkaan Harjuntaukseen ja kohotettiin maljat juhlan kunniaksi. Paikalle kokoontuneille sukulaisille esiteltiin sukupuuta ja samalla todettiin jokaisen sisaren jälkeläisten edustajia olevan paikalla. Nuorin osaanottaja edusti neljättä polvea sisaruksista alaspäin, Aunen tyttärentyttärenpoika Pietari 2 vuotta. Sään suosiossa oli mukava istua ulkona pihakoivun alla auringon helottaessa pilvettömältä taivaalta.

Hanna opaskylttiä asentamassa.

Sadetta muistuttivat vain ilmassa leijailevat tuhannet koivunsiemenet.

Ruokailu vaati hiukan lisäorganisoimista vanhojen sähköjärjestelyjen takia. Vähitellen lipstikkakeitto saatiin kuitenkin keitetyksi ja päästiin nauttimaan kevyen lounaspöydän antimista. Tarjolla oli keiton lisäksi juusto- ja kalasalaattia, litukkarieskaa sekä ruislimppua. Lounaan lomassa vaihdettiin kuulumisia ja kerättiin tietoja suvusta. Musiikkiohjelmaa sukujuhlaan olivat järjestäneet Aunen tytärtäntyvät Terhi ja hänen miehensä Jukka. Pihakoivun katveessa Terhi esitti huilulla kauniita sävelmiä Jukan säestäessä sähköpianolla. Lopuksi pääsivät kaikki osallistumaan musisointiin yhteislaulujen muodossa.

Muusta viihdytyksestä vastasi Jere, Siirin nuorimman pojan poika, värikkäällä vitsinkerronnallaan. Välillä nautittiin herkullisia kahvipöydän tarjottavia. Sitten siirryttiin katselemaan vanhoja valokuvia. Osa oli tuonut mukanaan kuvia sukulaisista, joita innolla tutkittiin. Jälleen kerran todettiin kuvien olevan mielenkiintoisia ja tärkeitä sukuhistorian todisteita jälkipolville. Niinpä ikuistimme tämän suvun haaran yhteiskuvaan, vielä kun suurin osa vieraista oli paikalla.

Kaiken kaikkiaan kesäinen sukutapaaminen oli onnistunut. Sen innoittamina sovittiin heti uusi tapaaminen parin vuoden päähän.

Muisteluksia Harjuntauksen elämästä (Vesa)

Menneen maailman omavaraisaloudessa kotona Harjuntauksessa ei olisi voinut oikeastaan kuvitella painetun sanan, kirjan, kirjallisuuden, olleen korkeassa arvossa. Niin pitkälle kuin muistan, vaatimattomiin lasten joululahjoihin kuului aina kirja. Korkeakulttuuria ne lahjat eivät olleet, nykynäkökulmasta heppoista, mutta aina niin kiehtovaa: zane greyt, viimeiset mohikaanit, poikakirjoja ja vastaavia.

Kodin kulttuuripanostuksia, ennen kouluään lainakirjaston löytymistä, edustivat lasiovellinen kirjakaappi, ei edes hylly, jossa Värikki Stoolin kuvitettu painos oli ikimuistoisin, sen lisäksi joko Elsa-tädin tai huutokauppojen peruja oleva uskonnollis-hen-

gellinen vanhojen kirjojen rivi. Värikki Stool oli pitkään ennen lukutaidon ilmestymistä mielivituista kiehtova teos. Sitä selailtiin luvatta ja luvalla.

Oli kirjakaapissa raamattukin, mutta uskonnollisuus ei Harjuntauksessa suurta osaa näytellyt. Evankelisluterilaiseen jumalaan äiti ja isä uskoivat, mutta eivät asiasta tehneet numeroa. Raamattua ja virsikirjoja ei muistaakseni koskaan lapsille luettu, laulamista puhumattakaan.

Isä-Kalle luki muistamani mukaan vain Maaseudun Tulevaisuutta ja siitäkin luultavasti vain ammatilliset asiat, vanhaa jo ennen sotia julkaistua monisatasivuista Maatalouden Pikku Jättiläistä ja Keski-suomalaisesta julkisia kuulutuksia, pinta-alaisiä-asiat ainakin. Lukemisen vieroksuminen ei

Serkukset Markku Mustonen Saikarin Raatikkalasta ja Pertti Vehviläinen Kerkonkosken Mujulammitla sekä Pertin vaimo Irja.

taidoissa näkynyt: käden taidot puun, nahkan ja raudan suhteen oli hankittu muuta kautta, samoin edelleenkin ihmetyksen aiheena oleva eläinlääkintä- tai puoskarointitietous.

Äiti-Elsa olisi lukenut enemmän kuin aikaa ja voimia oli. Ilman sen kummempaa katkeruutta hän monta kertaa sanoi halunneensa lukea ja käydä koulua. Piikominen, pöllimetsä, ja kotiapulaisuus nuorena tyttönä herrasväen palveluksessa Pornaisia myöten tuli koulujen sijaan, jatkui Peuran hotellin keittiössä, laivaemäntänä sisävesillä, siltavahtinakin Säynätsalmessa, kunnes asettui pienviljelystilan emännän tosi raskaaseen uraan vuosikymmeniksi. Vain poikalapsille koulunkäynti oli ollut sopivaa äidin nuoruudessa 1900-luvun alussa. Äiti-Elsan mieliveli, Viljo, pääsikin metsäkouluun Evolle ja valmistui lähes herraskaiseen ammattiin ennen kuolemaansa. Tähän kuolemaan liittyi äiti-Elsan suuri suru, josta ei koskaan puhuttu.

Maaseudun Tulevaisuus-lehden alakertana ilmestynyttä jatkokertomusta äiti luki ääneen, tarinat olivat kiehtovia, aihetta en muista. Keski-suomalaisen pakinoitsija Puuma oli myös äidin suosikki. Sitä hän luki ja siitä puhui. Äidin usko painetun sanan voimaan näkyi myös Suomen Kuvalehden tilauksessa. Niin vähissä varoissa omavaraistalous oli, että ihmeeltä tuntuu, miten isä-Kalle antoi SK:ta tilata vuosikymmenet. Hämmästyttäen muistan SK:n tilausmaksun kalleuteen liittyviä erimielisyyksiä. Meidän poikien kouluvuosina vasta päättyi SK:n tilaus. Lehtiä oli laatikko-kaupalla Harjuntauksen vintissä vielä viime vuosisadan 70-80-lukujen vaihteessa.

Äiti-Elsan seuraava mielilukemisto oli Valitut Palat, sitä hän tilasi vuosikymmenet, myös saman kustantajan lyhennelmiä käännöskirjallisuuden bestsellereistä. Eivät ne maailmankirjallisuuden helmiä olleet, mutta kiehtovaa painettua sanaa, toisenlaisesta elämästä kertovaa kaunokirjallisuut-

ta.

Kirjaston palveluja äiti ei voinut käyttää: ei ollut aikaa, ei voimia, lehmissä hän oli kiinni aamuvahaisesta iltaan, kaikki muu kotitalous, ruokatalous kasvi- maalta marjamaasta ja sianruokintaan, vaatteet, siisteys, pyykki, uunien lämmitys, kotitalous pyöri hänen varassaan. Vasta viimeisinä vuosina isä-Kallen työmäärä hellitti ja ehkä mieskin pehmeni niin, että navettatöihin häneltä liikenä apua. Sentään Säynätkiven karjan kesälaitumellehän muistaakseni souti veneen lähes aina aamuin illoin. Täysin ilman moottori-käyttöisiä koneita tai laitteita, (vain hevonen apuna; vasta varsin myöhään, kun muualla niistä jo luovuttiin, niitto- ja haravakone tulivat helpotukseksi), tehty maa-metsätalous imi isältä voimat.

Radio, joista ensimmäistä muista maani hakattiin nyrkillä vuosikaudet äänen saamiseksi kuuluviin, oli myös lehtien ja kirjojen lisäksi henkireikä ulkomaailmaan. Isän mielestä STT:n uutiset olivat kuuntelemisen arvoiset, puoli yhden uutiset päivällä piti kuunnella, iltauutisista ei ole muistikuvia. Hämmästyttäen on siitäkin, että sunnuntaiamuisin radioituja jumalanpalveluksia olisi jompikumpi vanhemmista tai molemmat kuunnelleet, mutta ehkä ei säännöllisesti. Markus-sehdän lastenohjelmaa joskus voitiin kuunnella, jostain syystä se ei kummemmin sytyttänyt. Myöhemmin joskus ihmetytti, mikä olikaan tehnyt oh-

Elsa Harjuntaan portilla iltalypsyllä tulossa 1950-luvulla.

jelmasta niin suosittu, kuin se aikoinaan tietävästi oli. Pekka Lipposen seikkailuja kuunneltiin radiosta, äiti seurasi myös radiosta dekkarijatko-kuunnelmaa, sunnuntaisin draama-kuunnelmia, kotimaista hupailu-viihdeäkin joskus, luultavasti sunnuntaisin.

Musiikki ja kuvataide Harjuntauksen arjesta puuttuivat täysin. Painetun sanan tenho oli vastaavasti lapsenkin havaittavissa. Siihen äiti-Elsa uskoi ja siitä piti. Perheen sosio-ekonomisen aseman, vanhempien ristiriitaisen arvomaailmankaan, vuoksi ei muutoin varmaan olisi ollut odotettavissa lasten ohjailua koulutukseen, mikä käytännössä merkitsi taloudellisesti raskasta yksityistä oppikoulua.

Sen jollain tavalla vanhemmat toivat julki, ettei Harjuntauksessa ja pienviljelyksessä tulevaisuutta ollut lasten urana. Teollisuuspaikkakunnan,

tehtaiden, tarjoamat melko varmat ja elinikäiset työpaikat eivät muistaakseni olleet koskaan todellisena vaihtoehtona; kouluun poikia ohjattiin. Muistikuvia ei ole suoranaisesti kehottamisesta tai kannustuksesta, jotenkin muuten asiat vain ohjautuivat siihen suuntaan: vuoron perään pojat vain menivät oppikoulun pääsykokeisiin, joka niinä aikoina, 1950-luvulla, ei ollut yksinkertainen juttu. Kouluun pyrkijöitä oli muistaman mukaan ainakin kaksinkertainen määrä aloituspaikkoihin.

Kouluvuosina omat paineet tulivat lukukausimaksuista, kirjoista ja muista opintovälineistä. Poikkipuolista sanaa sanomatta isä-Kalle aina jostain rahat taikoi. Muistan siitäkkin keskustellun, riittäisikö raha viimeisinä oppikouluvuosina tarjolle tulleeeseen

kouluruokaan. Eivät olisi riittäneet, lukiokin meni loppuun eväiden voimalla; muistelen kahta luokkatoveria lukuunottamatta muiden käyneen maksullisessa kouluruokailussa viimeisiä vuosina.

Usko sanaan juurtui niin syvään Harjuntauksen lapsuudesta, että ainakin kolme kirjastoa on luettu läpi. Ja sana on elättänyt kolme vuosikymmentä ammattina. Muu lapsuuden Harjuntauksen henkinen ilmapiiri on ristiriitaisempänä mielessä ja yhä selkiytymättä.

Ns. huvituksia tai vapaa-aikaa käsitteenkään eivät isä-Kalle ja äiti-Elsa kai oikein tunteneetkaan. Vuosikymmeniä ei perheen yhteisiä matkoja juuri tehty; ainoana muistan, tosin vain valokuvien perusteella, vanhempien matkan maatalousnäyttelyyn

maalaiskunnan puolelle Suojoelle, pojat polkupyörän tarakalla. Joskus käytiin äidin kotipuolella Saikarilla linja-autolla, ne olivat suuria elämyksiä. Joissakin harvoissa suku- tai surutilaisuuksissa perhe oli kokonaisuutena mukana, käytännön este oli yksinkertainen: navettatyöt piti hoitaa vuosikymmenten ajan aamuin illoin. Äiti-Elsan paras huijaus lienee ollut lukeminen ja naapurin emäntien kanssa rupattelu. Isä-Kallekaan ei kyliä kulkenut; joskus harvan kerran osti viinapullon soutuessaan veneellä Keiteleen eteläpään jyvää Suolahden myllyssä jauhattamaan tai talvisin samoilla myllyreissuilla saattoi pullo löytyä reestä vällyjen alta tai sitten Kinnusen Vertti tuli metsäpolkua naapurista ryyppyjä tarjoamaan.

Sukututkimus taas vilkastumassa

Vanhassa Tuomaassa on julkaistu aikanaan joitakin vanhan Rautalammin Korhosten sukupuita, lähinnä varhaisimmista sukupolvista, ja selvityksiä joistakin sukuhaaroista. Selvityksiä julkaistaan mielellään edelleenkin sitä mukaa kuin niitä valmistuu. Sukutaulujen lisäksi olisi mukava saada vaikka lyhytkin kuvailu sukuhaaran elämästä siihen tapaan kuin esimerkiksi **Anu Repo** kirjoitti Puumalan Korhosista vuoden 1997 numerossa tai **Mauno ja Eino Korhonen** Mäkäranien Korhosista vuoden 1999 numerossa. Toimitus yrittää täydentää selvityksiä sukupuilla, jotka liittyvät uudet selvitykset aikaisemmin julkaistuihin.

Esko Kaliokangas on selvittänyt Sieviin asettuneita Korhosia ja Korhosten jälkeläisiä. Nämä ovat Vaajasalmen haaraa, sitä osaa, joka siirtyi ensin silloisen Kuopion maaseurakunnan Niemisjärvelle. Sen muita osia on aikanaan selvittänyt myös jo edesmennyt komissario **Juhani Korhonen** nykyaikaan asti. Vaaja-

salmen Korhosista on tulossa sukupuita ja muitakin selvityksiä lähivuosina. Julkaisemme Sievin haaran vaihteita seuraavassa numerossa.

Marjatta Korhonen Helsingistä etsii oman sukuhaaran sukulaisia sukuselvityksen tekemisen mielessään. Hän kirjoittaa näin:

“Haluaisin kutsua nykyisen Hankasalmen Kärkkäälän Korhosia ja heidän jälkeläisiään kokoamaan sukukirjaa Mikko Korhosesta (s. n. 1640 ja kuoli 3.4.1740 100-vuotiaana, vaimo Malin Cuckotar) ja Sipi Mikonpk. Korhosesta (s. n. 1680) lähtien. Oma sukulinjani alkaa 1600 - 1700-luvun taitteesta, Sipi Mikonpoika Korhosesta, jonka vaimo oli Elin Toickatar, Särkisalosta.

Sukulinjasta enemmän tietoa Vanhan Tuomaan 1995-vuoden numerossa sivulla 12-14 Eero Sipinpoika Korhosesta (s. 1761) lähtien. Allekirjoittaneelta saa tietoa Vanhasta Tuomaasta puuttuvista perheistä 1700-luvulta.

Uskoisin, että tutkittuakin tietoa on jo paljon ja siksi olisi hyvä saada tiedot yksiin kansiin. Toisaalta on monta sukulinjaa vielä selvittämättä, joten toivottavasti innokkaita sukututkijoita ilmaantuu.

Henkilöhistoriat, talojen paikallishistoriat, valokuvat, kauppakirjat, testamentit, kartat, kaikki mahdolliset kirjalliset säilyneet tiedot kiinnostavat. Perheissä kerrotut erilaiset tarinat olisivat myös erityisen mielenkiintoisia. Myös suvun tytärten jälkeläisten tiedot ovat tervetulleita. Näistäkin sukulinjoista varmaan on tietoja muiden sukujen historioissa, mutta he ovat samoin esi-isiamme Korhosten jälkeläisiä, vaikka nimet ovat vuosien ja vuosisatojen saatossa vaihtuneet.

Uskon, että sukukirjasta on aikanaan paljon iloa itse kullekin meistä ja jo sen tekeminenkin on suuri ilo. Yhteyshenkilönä alustavasti toimii

Marjatta Korhonen
Hepokuja 3 - 5 D 53
01200 VANTAA
Puh. 09-2787 560”

Ristiaallokoissa

Taimi Dahlström o.s. Korhonen
Porvoo

*Elämän ristiaallokoissa,
On vaikea löytää itsensä noissa,
Mikä on oikea, mikä on väärä
Mikä on kohtalon mitta ja määrä.*

*Juuri kun tiedät elämästä
Luopua et voi mistään tästä,
Sukeltaa esiin rakkaus syvä,
Alati yhä enentyvä,*

*Sun läsnäolosi yksistään,
Voi saada mun syömeni sykkimään,
Olet aina niin vapaa ja iloinen,
Mikä voisi korvat piirteen sen.
Yks' asia mieltäni rasittaa ain',
Ikäero suuri rakastavain,
Mut' kaikki häipyä kun tunnen sen
Sun läheisyytesi lämpöisen.*

*Tästä tuomita mua ei voine kukaan,
Jokainen saakoon ansions' mukaan,
Jos toiselle jotain voi lahjoittaa,
Sitä koskaan, koskaan ei katua saa.*

Vanhan Rautalammin Korhosten sukuseuran historiikki, osa 1

1. Toiminnan alkuvaiheet

Vanhan Rautalammin Korhosten Sukuseura perustettiin vuonna 1953, siis yli 50 vuotta sitten. Sukuseuran perustamisesta päätettiin jo kahta vuotta aiemmin pidetyssä ensimmäisessä sukukokouksessa. Aluksi vilkas toiminta hiipui 1960-luvulla, mutta saatiin taas voimakkaaseen käyntiin seuraavan vuosikymmenen lopulta alkaen. Tällä hetkellä toiminta on edelleen aktiivista, ensi kesän sukukokous kerää jälleen runsaasti Korhosia Savonmaan sydämeen, Rautalammille. Mitä kaikkea tähän yli viidenkymmenen vuoden taipaleeseen on mahtunut, siitä kertoo Vanha Tuomas -lehdissä ”jatkokertomuksena” julkaistava Seuran historiikki. Ensimmäinen osa kertoo, miten perustava sukukokous saatiin monen vaiheen kautta aikaan.

Kiinan-Kalle Korhonen

1.1. Lähtökohdat

Yhdeksännentoista vuosisadan loppupuoli oli maassamme suurta kansallisen heräämisen aikaa. Ymmärrettiin, että oltiin suomalaisia ja puhuttiin suomen kieltä, näistä asioista voitiin olla ylpeitä. Vähitellen tämä ajatus levisi myös paikalliselle tasolle. Syntyi kunnallinen itsehallinto, uusia seurakuntia perustettiin, oma kotoinen murrekin alkoi tuntua rakkaalta.

Voimakas kotiseututunne heräsi ja kasvoi myös vuonna 1885 Vesannon pitäjän Säkkimäellä syntyneessä talollisen pojassa Kalle Korhosessa, varsinkin hänen lähdettyään kotitalostaan maailmalle 19-vuotiaana Tunnesiteet Savoon ja varsinkin Vesantoon ja sen asukkaisiin vahvistuivat entisestään, kun elämätyö heitti hänet kauas maapallon toiselle puolelle. Kun hän lopulta asettui pysyvästi kotimaahan, hän oli jo viisikymmentä vuottaan täyttänyt. Jätettyään vaki-naisen työnsä, syntyi sota, joka toi hänellekin paljon uutta ajateltavaa ja tehtävää.

Vihdoin, sodan päätyttyä, maisteri Korhosella oli lopultakin aikaa ja mahdollisuus paneutua erääseen asiaan, jota hän oli jo vuosikymmeniä pohtinut. Kiinan-vuosien, toimensa hoitamisen ja kirjallisten harrastusten johdosta asia vain oli jäänyt. Lukuisilla kotiseudulle Vesantoon ja sen ympäristöön tekemillään matkoilla hän oli kokenut erityisen läheiseksi kaikki ne ihmiset, jotka kantoivat tai olivat ennen avioliittoaan kantaneet nimeä Korhonen. Hehän olivat samaa verta kuin hänkin. Hän halusi koota kaikki heidät yhteen kuin suuren perheen. Tämä yhteenliittyminen toteutui perustettavan sukuseuran puitteissa.

1.2. Ajatus sukukokouksesta syntyy

Sukuseuran perustaminen ei tietenkään ollut mikään yksinkertainen asia. Hanke oli valmisteltava huolellisesti, jotta toiminnan linjat olisivat alusta alkaen mahdollisimman selvät. Mukaan piti saada heti mahdollisimman paljon jäseniä ja tarjota heille mielenkiintoista asiaa, jottei seuran toiminta hiipuisi alkuinnostuksen jälkeen. Mallia saattoi ottaa niistä muutamista sukuseuroista, jotka olivat jo toiminnassa.

Ratkaiseva sysäys asialle tapahtui Kirsti Kaarina Korhosen hautajaisissa Viitasaaren Suovanlahden Päivölässä marraskuussa 1950, jossa suvun koollekutsuminen nousi puheenaiheeksi ja sai läsnäolijoilta voimakasta kannatusta. Kalle Korhonen kävi Suovanlahdella uudelleen seuraavan vuoden maaliskuussa, jolla matkalla hän tilasi eri seurakunnista Korhosia koskevia sukuselvityksiä, näin jo ennakkoiden sukukokoukseen kutsuttavien henkilöiden valintaa.

Tämän jälkeen Kalle otti yhteyttä tuntemiinsa helsinkiläisiin suvun jäseniin, joiden arveli olevan kiinnostuneita

sukukokouksen aikaansaamisesta. Toisaalta hän uskoi myös, että opillinen sivistys tässä tapauksessa helpottaisi monen ongelman ratkaisemisessa ja toisi asialle myös riittävää arvovaltaa. Myöhemmin hän mm mainitsi, että sääntö- ym asioiden hoitamisen kannalta oli korkeasti lainoppineen henkilön mukanaolo tärkeää. Näin suvun jäsenetkin voisivat luottaa siihen, että kaikki sujuu lain kirjaimen mukaan.

Ripeästi saatiin nyt aikaan asian ensimmäinen kirjattu tapahtuma. Huhtikuun 4. pnä 1951 pidettiin Helsingin Munkkiniemessä kokous, jonka nimenä siitä laaditun pöytäkirjan mukaan oli Korhos-suvun sukukokouksen valmistelua varten pidetty neuvottelukokous. Lähtökohdaksi oli siis otettu se, että ensin kutsutaan suku koolle ja sitten vasta ryhdytään perustamaan sukuseuraa, mikäli sukukokouksessa niin päätetään.

Kokouksen koollekutsujana oli Kalle Korhonen itse, ja hänet valittiin myös sen puheenjohtajaksi. Muut läsnäolijat olivat fil.tri Niilo Puranen ja hänen vaimonsa Saima, joiden kotona, Munkkiniemen Puistotie 11:ssä, kokous pidettiin, maist U.H.Puranen, konttoripäällikkö Soini Kekki ja varatuomari Simo Zitting, joka viimeksimainittu toimi kokouksen sihteerinä. Erikoiselta kuullostaa, että Korhosten suvun sukukokousta oli valmistelemaan vain yksi Korhonen-niminen henkilö. Keitä nämä ei-korhoset sitten olivat?

Voisi sanoa, että Korhosten sukuyhteys pantiin alulle varsinaisesti munkkiniemeläisin voimin, sillä puheenjohtajaa lukuunottamatta kaikki kokouksen osanottajat asuivat tuolloin Munkkiniemessä. Niilo ja Uno Puranen olivat veljeksiä ja Kalle Korhosen serkkuja. He olivat kotoisin Tervon Haapamäen Aron talosta, josta Kallen äiti Edla oli aikanaan lähtenyt emännäksi Vesannon Säkkimäkeen. Soini Kekki oli Kallen sedän Aapeli Korhosen Olga-tyttären poika. Simo Zitting puolestaan oli Kallen pikkuserkku.

Kokousta oli valmisteltu jo niin pitkälle, että alustavia päätöksiä voitiin tehdä. Sukukokouksen ajankohdaksi sovittiin 16.–17. kesäkuuta 1951, siis peräti jo parin kuukauden päästä. Kokouspaikaksi kaavailtiin Tervon pitäjää. Lauantaina 16. päivänä oli tarkoitus kokoontua Tervon manttaalikunnan talolla. Sunnuntaina olisi jumalanpalvelus Tervon kirkossa ja sitten jatkokokous Haapamäellä. Tervo oli Purasten kotikunta, joten paikka oli selvästikin kahden läsnäolevan Purasen esittämä. Jatkokokous piti varmaankin pitää Haapamäen Aron talossa, joka siis oli Purasten vanha kotitila.

Kokouksessa hahmoteltiin myös sukukokoukseen kutsuttavia henkilöitä. Koska maassamme oli tuolloin 18 000 Korhonen-nimistä henkilöä, osanottajakuntaa piti toki rajoittaa. Sukuselvityksiä ei ollut vielä laajemmin tehty eikä kantaisää tiedetty, joten lähtökohdaksi otettiin kolme nykypitäjää, Vesanto, Viitasaari ja Tervo. Kokoukseen kutsutaisiin näissä kunnissa asuvat sekä näistä muualle Suomeen muuttaneet Korhoset.

Kokous päätti esittää toivomuksen sukuun kuuluville, että nämä suorittaisivat lahjoituksia sukukokouksen kuluksen peittämiseksi. Läsnäolijat luovuttivatkin jo kyseisessä kokouksessa yhteensä 5 000 markkaa Kalle Korhoselle, joka sai tehtäväkseen rahavarojen hoidon tässä vaiheessa.

Tilaisuudessa päätettiin myös perustaa varsinainen toimikunta valmistelemaan sukukokousta. Koska kokous oli siis tarkoitus järjestää Tervossa ja kutsua siihen osanottajat kolmesta mainitusta kunnasta, kutsuttiin jäsenetkin (Kalle Korhosta lukuunottamatta) näiltä seuduilta. Toimikuntaan valittiin seuraavat henkilöt:

maisteri Kalle Korhonen	Helsinki
maanviljelijä Eemil Korhonen	Viitasaari, Suovanlahti, Päivölä
maanviljelijä Eino Korhonen	Vesanto, Säkkimäki
rva Alma Raatikainen	Tervo, Eljaksela
pankinjohtaja Toivo Korhonen	Tervo kk
agronomi Väinö Puranen	Tervo, Aro
emäntä Salli Korhonen	Vesanto, Tulila
maanviljelijä Arvo Korhonen	Vesanto, Vehkala

Tämä komitea muodostettiin sitten jo varsinaisista Korhosista, kahta lukuunottamatta. Kalle Korhosen lähisuku oli hyvin edustettuna, sillä Eino oli hänen veljensä, Alma Raatikainen ja Väinö Puranen hänen serkkujaan ja Arvo Korhonen vielä serkunpoika. Tämä toimikunta ei kuitenkaan sukukokouksen lopullista valmistelua saanut tehtäväkseen.

1.3. Valmistelut takkuilevat

Mainitun kokouksen päätökset saivat nyt vauhtia suvun jäseniin, eihän sukukokoukseen ollut aikaa enää kuin runsaat kaksi kuukautta, mikäli kyseisestä ajankohdasta aiottiin pitää kiinni. Huhtikuun aikana järjestettiinkin “epäviral-

lisiä” kokouksia Tervon Haapamäen Arossa, pankinjohtaja Toivo Korhosen luona Tervon kirkolla, Hilda Tiitisen kotona Vesannon kirkolla, Vesannon Vehkalassa sekä Mikkelissä johtaja Otto Korhosen kotona. Mitä näissä kokouksissa puhuttiin ja sovittiin, ei ole todennettavissa mistään pöytäkirjoista. Kuten jäljempänä todetaan, asiaa ne eivät kovin vahvasti edistäneet, pikemminkin päin vastoin. Kalle Korhonen piti itsensä ajan tasalla matkustamalla huhtikuun puolen välin aikoihin Tervoon ja Vesannolle sekä käymällä ahkeraa kirjeenvaihtoa asianosaisten kanssa. Sukukokouksen toteutuminen alkoi yllättäen näyttää epävarmalta.

Eräs Kallen yhdysside Tervossa oli hänen serkkunsa, Haapamäen Eljakselan emäntä Alma Raatikainen. Tällä oli tytär Raili, joka asui kotitalossaan hoitaen nuoren emännän tehtäviä ja auttaen äitiään muissakin töissä. Tästä syystä Raili Raatikainen joutui keskelle Korhosten sukukokouksen valmistelumylläkkää. Kalle Korhoselle lähettämässään 20.4. päivätyssä kirjeessä hän kirjoittaa käyneensä Ukkolan Markku-pojan kanssa Vesannon Korhos-taloissa sukuselvityksiä tekemässä ja sukukokouksesta keskustelemassa, mutta saaneensa “kylmää vettä niskaansa”, jopa Kallen Eino-veljeltä, jonka mielestä koko sukukokous oli “kerrassaan typerä ajatus”. Kuten edellä mainittiin, Eino oli valittu kokousta valmistelemaan toimikuntaankin, ilmeisesti häneltä mitään kysymättä.

Alma Raatikaisen samana päivänä päivätyyn kirjeen mukaan vesantolaisten yleinen mielipide oli kielteinen, mm tilaisuuden emänniksi pyydytetyt “Vehkalan Hellin” (Juurikkaniemen Vehkalan emäntä, pso Arvo Korhonen) ja “Tulilan Salli” (ks jäljempänä) olivat vedonneet taloudellisiin vaikeuksiin, ja hänen omastakin mielestään aika oli liian lyhyt, joten kokousta olisi siirrettävä ainakin vuodella.

Hankkeessa mukana ollut pankinjohtaja Toivo Korhonen puolestaan totesi 19.4., että koska vesantolaiset ovat mainitun Raili Raatikaisen mukaan kieltäytyneet sukukokousta järjestämästä, niin “mekin tervolaiset katsomme puolestamme asian raukeavan, sillä täällähän on niin vähän Korhosia, että tänne ei voi juhlia ajatella laisinkaan”.

Tilannetta puntaroitiin sitten kahtena peräkkäisenä päivänä, 22. ja 23.4.1951, Kalle Korhosen asunnossa, Runeberginkatu 30:ssä pidetyissä kokoustilaisuuksissa. Paikalle oli saapunut yhdeksän lähinnä Helsingissä asuvaa suvun jäsentä, joista tärkeimpiä henkilöitä sukukokouksen ja tulevan sukuseuran kannalta olivat, Kalle Korhosen lisäksi, jo ensimmäisessä kokouksessa mukana olleet Niilo Puranen ja Simo Zitting.

Kokouksessa olivat käytettävissä Kalle Korhosen useista kirkkoherranvirastoista sekä Hämeenlinnan maakunta-arkistosta tilaamat sukuselvitykset. Näiden perusteella oli saatu jonkinlainen kuva Viitasaaressa, Vesannon ja Rautalammin Korhos-suvuista. Taaksepäin oli päästy Rautalammin (Vesannon) Sonkarinsaaren Siikalahdessa eläneeseen talolliseen, Rautalammin kirkonkirjojen mukaan vuonna 1715 syntyneeseen Lauri Korhoseen. Tämä Lauri (Lemetinpoika, tarkkaan ottaen syntynyt 15.7.1713) päätettiin ottaa tässä vaiheessa suvun kantaisäksi, joten kokoukseen tultaisiin kutsumaan hänestä polveutuvat Korhos-suvun jäsenet.

Merkittävä muutos aikaisempaan oli päätös sukukokouspaikan muuttamisesta Tervosta Vesannolle. Pöytäkirjassa todetaan, että mainituissa kokouksissa oli yleensä päädytty pitämään Vesantoa sopivimpana kokouspaikkana. Mistä syystä tähän tulokseen oli tultu, sitä ei pöytäkirjassa mainita. Asiaan vaikuttaneet “painavat syyt” (kuten pöytäkirjaan on kirjattu) voidaan kuitenkin päätellä. Painavin lienee varmaan mainittu Toivo Korhosen kirje, jossa tervolaiset nyt kerta kaikkiaan kieltäytyvät hankkeesta. Vasta “maakunnissa” asiaa käsiteltäessä tuotiin esille seikka, jota ei Helsingin päässä ilmeisesti ollut huomioitu, nimittäin että Vesannon pitäjä oli mainituista kolmesta kunnasta selvästi “korhosvaltaisim”. Jo yksistään tämä näkökohta puolsi kokouspaikan vaihtamista pois Tervosta, joka, kuten edellä mainittu, oli tullut esille Purasten kautta. Sitä paitsi kantaisäksi valitun Lauri Korhosen kotipaikka oli niinkään Vesannon alueella, mikä seikka myöskin oli merkittävää.

Toinen tilaisuudessa tapahtunut merkittävä muutos oli kokousajan lyhentäminen yhteen päivään. Tämäkin päätös lienee syntynyt mainittujen kokousten tuloksena. Päiväksi määrättiin sunnuntai 17. kesäkuuta.

Lopuksi sovittiin, että henkilökohtaiset kutsut lähetetään toukokuun alussa niille suvun jäsenille, joiden nimet ovat tiedossa. Kesäkuun alussa ilmoitettaisiin asiasta sanomalehdissä. Ilmoittautumismaksuksi määrättiin 300 mk, mutta varsinaisen osanottomaksun määrä päätettäisiin vasta kokouksen yhteydessä, kun kaikki kulut olisivat selvillä.

1.4. Sukukokous sittenkin!

Miten sitten vesantolaisten mielet saatiin muuttumaan ja kokous aikaan? Vesannon Juurikkaniemen Tulilan emäntä Salli Korhonen oli ilmeisesti Kallen Vesannon-matkan tuloksena saatu alustavasti lupautumaan kokouksen pääemännäksi, siis tarjoilupuolen järjestäjäksi. Kun Kalle oli kuullut taloudellisista epäilyistä, päätettiin kyseisessä kokouksessa välittömästi lähettää kertyneet lahjoitusvarat Salli Korhoselle. Rahaa oli kertynyt nyt jo yhteensä 10 000 markkaa. Tässä yhteydessä lienee syytä mainita kaikki lahjoittajat, hehän olivat sukukokouksen sponsorit, joita

ilman tilaisuus olisi ainakin tässä vaiheessa jäänyt toteutumatta. Lahjoittajat olivat U.H. Puranen, Niilo Puranen, Simo Zitting, Soini Kekki, Eemil Korhonen, Otto Korhonen, Kalevi Korhonen, Kaarina Salvén ja Kalle Korhonen. Näistä Zitting lahjoitti 2 000 markkaa ja muut 1 000 mk kukin.

Kalle oli tässä vaiheessa jo hoputellut Salli Korhosta, joka vastasi Kallelle 26.4. vähän anteeksipyytelevään sävyyn, että “näinhän me, korpikansa, olemme hitaita ja penseitä”. Hänen mukaansa asian suhteen oli ollut niin monenlaisia mielipiteitä, ettei pienelläkään joukolla ollut päästy yksimielisyyteen. Nyt hän arveli kuitenkin, että “luulemme saavamme yksinkertaisen kestityksen järjestetyksi”. Edelleen hän korosti sitä, että kaikki kustannukset tulisi jakaa osanottajien kesken. Näin oli tapahtunut edellisenä vuonna Vesannolla pidetyssä Ritvas-suvun kokouksessakin. Tärkeää valmistelujen osalta oli saada tietää osanottajamäärä toukokuun loppuun mennessä. Lopuksi Salli-emäntä esitti vielä toivomuksen: “Kun vaan saisimme järjestetyksi niin, ettei kukaan matkaansa tänne jälestäpäin katuisi”.

Kokous oli siis päätetty järjestää Vesannolla, mutta varsinainen kokouspaikka oli vielä valitsematta. Kallen serku, pankkimies Otto (Aatunpoika) Korhonen Mikkelistä esitti 18.4. lähetetyssä kirjeessään Säkkinmäen taloa. Salli Korhonen puoletaan esitti kirjeessään Kallelle pyynnön, että hän voisi kysyä kokouspaikkaa jostain suuresta talosta, “ettei tarvitsisi seurojentalolle mennä”.

Kun sitten Salli 28.4. haki postitoimistosta postiosoitukseksi saapuneet 10 000 mk, ei Vesannon päässä enää voitu viivytellä. Hyvä kokouspaikka keksittiin, ja niinpä Salli Korhonen kirjoittikin jo samana päivänä Kallelle: “Ukkolan ‘hallitus’ on ollut niin suurenmoinen, että on luvannut ottaa sukkokokouksen osanottajat avariin huoneisiinsa kauniin Sonkarin rannalle, johon ensimmäinen Vesannon Korhonen on majansa pystyttänyt. Sopiiko tämä suunnitelmiisi?” Kirkonmenojen ja hautausmaalla käynnin jälkeen siirryttäisiin kalakukkopäivällisille Ukkolaan. Tarkoitus oli selviytyä talouspuolesta paikallisin voimin. Asia sopi Kallelle aivan varmasti, joten vihdoinkin päästiin sukkokokousta valmistelemaan toden teolla.

Sonkarinsaaren Ukkolan valinta oli kerrassaan erinomainen ratkaisu. Talo sijaitsi Vesannolla, ja se saattoi ottaa vastaan suurenkin vierasjoukon. Paikka oli lisäksi epäilemättä paras myös itse Korhos-aatteen kannalta. Kantaisäksi valittu Lauri Lemetinpoika oli varttunut Ukkolassa (eli Raatikkalassa, kuten taloa aiemmin nimitettiin) ja isännöinytkin sitä Risto-veljen ollessa ruotusotilaana. Ensimmäinen Vesannon alueen Korhonen muutti tosin Sonkarinsaaren Vanhalaan, mikä tapahtui 1600-luvun puolivälin jälkeen. Vanhalasta siirtyi Laurin isä Lemetti Paavonpoika Ukkolaan isonvihan aikana, ja siitä lähtien nykypäivään, siis kohta jo 300 vuotta, Ukkolan talo on ollut Korhosten hallussa.

Todennäköisesti myöskään Ukkolan silloista isäntää, Aapeli Korhosta ei loppujen lopuksi tarvinnut kovin kauan suostutella ottamaan Korhos-joukkoa tanhuvilleen. Suvun tuleva keskuspaikka oli löytynyt!

Kolmas ja viimeinen sukkokokousta valmisteleva kokous, josta laadittiin pöytäkirja, pidettiin 13.toukokuuta 1951. Nyt oli vihdoinkin päästy Vesannolle, ja kokouksen osanottajatkin olivat aivan muut kuin Helsingissä:

Elli ja Yrjö Korhonen, kokouspaikan eli Levän talon emäntä ja isäntä
Hellin Korhonen, Vehkalan emäntä
Salli Korhonen, Tulilan emäntä

sekä Aune ja Aapeli Korhonen, tulevan sukkokokouspaikan emäntä ja isäntä

Tässä olivat ne “paikalliset voimat”, joiden harteille lankesi vastuu koko tilaisuuden järjestelyistä ja muonituspuolesta. Kaikki olivat käytännössä naapuruksia talojen sijaitessa muutaman kilometrin säteellä toisistaan Vesannon pitäjän eteläosassa. Kokouksessa vahvistettiin päivämäärä 17.6. ja päätettiin, että ilmoittautuminen oli tehtävä toukokuun loppuun mennessä Tulilaan Salli Korhoselle, joka nyt virallisesti nimettiin pääemännäksi, ja jonka tehtäväksi tuli kaikkien muonitustarpeiden hankinta. Kirkon koristelu annettiin Elli Laulaisen, os. Korhonen, huoleksi.

Kuljetukset Vesannon kirkolta oli tarkoitus suorittaa pääasiassa autoilla. Juhlamenojen ohjaajiksi (mitä se sitten tarkoittikaan) ja kuljetuksen järjestäjiksi nimettiin vesantolaiset isännät Toivo Korhonen Vanhalasta ja Eero Korhonen Niinivedenpäästä.

Ohjelmasta Ukkolassa sovittiin seuraavaa. Tervehdyspuheen pitäisi Aapeli Korhonen, joka lupautui myös kirjoittamaan juhlarunon. Musiikkipuolesta huolehtisivat sisarukset Yrjö Korhonen Vesannon Levästä ja Alma Raati-

Aapeli Korhonen

kainen Tervon Eljakselasta sekä heidän serkkunsa Eino Korhonen Vesannon Säkkimäestä. Viimeisessä pykälässä Salli Korhoselle vielä annettiin vastuu siitä, että “kaikki edellä mainittu niveltyy hyvin ja pyörii kitkattomasti”.

Salli Korhonen on siis se henkilö, jota erityisesti on kiitettävä Korhosten ensimmäisen sukujuhlan onnistumisesta

Pian mainutun kokouksen jälkeen lähetettiin kutsukirjeet noin parille sadalle suvun jäsenelle, joiden osoitteet Kalle Korhonen oli saanut selville. Lisäksi ilmoitus julkaistiin useissa sanomalehdissä. Kutsu on osoitettu “Korhos-suvun jäsenille Vesannolla, Viitasaarella ja Tervossa sekä täältä hajaantuneille kaikille Korhosille, pienille ja suurille, sekä heistä lankoutuneille sukulaisille”. Ohjelmaksi ilmoitettiin kokoontuminen sukujumalanpalvelukseen Vesannon kirkkoon klo 13, jonka jälkeen “viivähdetään hetkinen läheisellä hautausmaalla ja vietetään sitten yhdessä kesäiltäa Ukkolassa.” Ilmoittautuminen oli tehtävä ennen kesäkuun 3. päivää. Kokousmaksuksi oli lähetettävä 200 mk henkeä kohti, lukuunottamatta alle 15 vuotiaita. Lisäksi pyydettiin ilmoittamaan, mikäli saattoi itse huolehtia kyydistä kirkolta Ukkolaan. Kutsun allekirjoittajat olivat:

Aapeli Korhonen, Vesanto, Ukkola

Kalle Korhonen, Helsinki, Runeberginkatu 30 A

Yrjö Korhonen, Vesanto, Levä

Toivo Korhonen, Vesanto, Vanhala

Salli Korhonen, Vesanto, Tulila

Sen verran kutsu kuitenkin viivästy, että ensimmäinen ilmoittautumiskirje on päivätty vasta 29.5., lähettäjänä Maija Niittynen Rautalammilta (“vai pitäisikö se olla se keisarillinen nimi Olga Maria”, kuten hän kirjoittaa). Kirjeessään hän mainitsee kuuluvansa “niihin Korhosiin” ja ilmoittaa haluavansa tulla juhlaan, “mikäli terveys vain sallii”. Hän mainitsee kirjoittaneensa asiasta Helsingin-serkulleen Toivo Korhoselle, joka monet kerrat oli sanonut haluavansa päästä katsomaan Ukkolaan isänsä synnyinseutuja. Lopuksi Maija Niittynen kirjoittaa vielä lähettävänsä kirjeessään 200 mk, mutta jos ei itse pääsisikään tulemaan, niin “jäähän raha toisten Korhosten hyväksi”. Tällaista sukunhenkeä on havaittavissa muidenkin kutsuun vastanneiden mutta saapumaan estyneiden joukossa.

Yhteensä kutsuun saapui vastauskirjeitä noin sata ja lisäksi 15 ilmoittautui maksamalla osallistumismaksun posti-osoituksena. Koska monet olivat tulossa koko perheen voimin, näytti siltä, että juhlat tulisivat onnistumaan ainakin osallistujamäärän suhteen!

Sukuseuran tuotteita ja palveluja

Vihta-Paavon runot ja laulut

Kansanrunoilija Paavo Korhosen (1775–1840) runoja ja lauluja selityksineen ja taustatietoineen.

Julkaisija Vanhan Rautalammin Korhosten sukuseura ry, ilmestynyt 2002.

Hinta 50 euroa + postikulut, tilattavissa **sukuseuran sihteeriltä**.

Sukuseuran viiri (pöytästandaari)

Pienoisviiri pöytätankoineen. Sopii mainiosti tunnustukseksi tai merkkipäivälahjaksi.

Hinta 30 euroa + postikulut, tilattavissa **sukuseuran sihteeriltä**.

Wanha Tuomas lehden vuosikerrat 1993–2004.

Paperimuodossa loppuunmyyty hajakappaleita lukuunottamatta.

Vuosikerrat sähköisessä muodossa kaikilla tietokoneilla luetteavissa olevina pdf-tiedostoina CD-ROMilla, vaatimuksena tietokoneessa CD-ROM-asema ja Acrobat Reader -ohjelma, jonka voi ladata ilmaiseksi verkosta. Saatavana ensimmäisen kerran ensi kesän sukukokouksessa. **Uusi tuote.**

Hinta 25 euroa sukuseuran jäseniltä ja 50 euroa muilta.

Skannauspalvelu

Tuo vanhat valokuvasi sukukokoukseen, niin skannaamme ne sähköiseen muotoon CD-ROMille.

Skannaus on maksuton. CD-ROM 5 euroa, jos ei ole omaa.

Sahalle töihin

Aune Jämsen os. Korhonen,
s. 18.01.1917, Iisvesi

1900-luvun alkuvuosina lähtivät Agatta ja Otto Korhonen Ratalammin Kerkonkoskelta savutuvasta perheensä kanssa, varmaankin Alli-lai-valla, työnhakuun Iisvedelle. Maan-tietä Kerkonkoski-Iisvesi ei ollut. Heikki Peuran saha oli toiminnassa, se oli rakennettu 1896 Iisveden ran-nalle. Niin ovat monet muut perheet lähteneet niinä aikoina työtä etsimään.

Olen vanhasta tehtaan luona ote-tusta valokuvasta tunnistanut isäni ja kaksi setääni. Silloin pääsivät miehet heti työhön? Isovanhempani rakensi-vat mökin Simolan talon maalta saamalleen tontille.

Paljon ovat ajat muuttuneet, sahaa ei ole enää, se paloi 1970 luvulla. Iso-vanhempieni mökki on pystyssä, se on ollut vierailu vuosikymmenet.

Sukuni työikäiset ovat nyt hyvin erilaisissa ammateissa ja viroissa. Nyt minusta neljäs sukupolvi on koulussa, nuorin aloitti 2003 “eskarin”.

Jonkun verran on jotain muuttunut. Mikä on uutta, entiseen verrattuna, ei ole kaikille työtä, on työttömyyttä. Si-täkin se kehitys tuo tullessaan.

Työntekijöitä rullatehtään edessä vuoden 1920 tienoilla. Kuva on kirjoittajan kokoelmista.

Suku-perhelautanen

Vuosikokouksen yhteyteen olen tehnyt muutamia ehdotelmia oman perheen sukupuusta seinälautasen-tai laatan muotoon. Lautaseen voi tulla pieni, lähisukua koskeva sukupuu, eli esimerkiksi mummosta ja papasta alkava. Uskoisin, että tämä olisi hyvä vaihe auttaa nuoria kiinnostumaan suvustaan. Lautasia voisi ajatella syntymä-, rippi-, yo- lahjaksi tai muuten vain muistoksi. Lautasia on mahdollisuus tilata päivien aikana Törmälässä. Mikäli olette kiinnostunut asiasta voitte ottaa yhteyttä jo aikaisemmin tai sitten sukukokouspäivien aikana olen käytettävissä ja voimme keskustella asiasta. Yhteystiedot: Kaa-rina Laitinen 017-530313 tai 050-5332887 tai www.kaarinalaitinen@surfeu.fi

Eija-Liisan enkelikortit

Hannu Korhonen

Hannu ja Eija-Liisa ovat orimattilalainen matematiikanopettajapariskunta. Hannun sukujuuret ovat Rautalammin Saikarilla ja Eija-Liisan Laitilan Kodjalassa. Harrastuksenaan Hannu taittaa sukuseuran lehteä ja Eija-Liisa kerää postikortteja. Eija-Liisa kertoo harrastuksestaan näin.

”Kaikki alkoi sisareni lähettämässä joulukortista, jossa oli sievä enkeli”, kertoo Eija-Liisa. ”Keräysinto syntyi nopeasti ja yllättäen, sillä koskaan aikaisemmin en ole kerännyt mitään. En edes kiiltokuvia pikkutyttönä. Seuraavat kortit sain tuttavilta, naapurien kotikirppiksiltä ja Äänekosken mummolan vintiltä (josta kerrotaan toisaalla lehdessämme Mummo 100 -jutussa). Nyt olen kerännyt kortteja kolmisen vuotta. Niitä on jo yli kolmetuhatta moniin kansioihin järjestettyinä ja monessa pikku laatikossa. Lähes puolet on enkeleitä.”

”Korttien keräämisestä on tullut ihan intohimoni”, sanoo Eija-Liisa.

Enkelikortti 1900-luvun alusta.

”Selailen korttejani miltei päivittäin. Katselen niitä ja järjestelen. Tuttavilta kinuan kortteja edelleen, mutta paljon olen hankkinut myös keräilijöiden tapaamisista ja kortteihin erikoistuneista antikvariaateista. Internetin verkkohuutokaupat ovat osoittautuneet myös hyväksi hankintapaikoiksi. Roikunkin verkossa monta tuntia viikossa huutokauppaluetteloa selämassa.”

”Alusta asti olen kerännyt vain omaa silmääni viehättäviä kortteja. Edelleenkin se on minulle kortin hankinnan tärkein peruste. Enkelikortit ovat rakkaita, mutta keräilyn edetessä ovat alkaneet kiinnostaa myös monenlaiset kansalliset aiheet: maatalon työt, Kalevala- tai kansanrunoaiheet, tunnelmalliset joulukortit, perinteiset pääsiäis- ja äitiänpäiväkortit, lapsiaiheet ja muutkin sievät. Joulukortit ovat lähellä sydäntäni, kunhan eivät ole tonttuja tai pukkeja. Kukkakorteistakin viehätyn vain harvoista. Paikkakuntakortteja en ole kerännyt ollenkaan, joka taas on monen mieskeräilijän pääaihe. Ulkomalaisista korteista en piittaa. Vanhimmat korttini ovat sadan vuoden takaa Venäjän vallan ajalta” (kuva 1).

”Enkelikorteista kelpaavat kaikki oikeat enkelit iästä tai tekijästä riippumatta. Muita aiheita kerään vähän valikoiden tekijän mukaan. Kansioissani on tietenkin vanhoista korttitaiteilijoista tunnetuimman, Martta Wendelinin, kortteja (kuva 2). Hän kuvitti myös oppi- ja lastenkirjoja sekä teki paljon aikakauslehtien kansikuvia, erityisesti Kotilieden kansia 1930- ja 1940-luvuilla. Niitäkin löytyi kymmenittäin mummolan vintiltä Hannun tädin peruina. Miltei kaikkien vanhojen suomalaisten korttitaiteilijöiden kortit ja tyyli ovat tulleet tutuiksi. Toisia halajan saada ja toisia

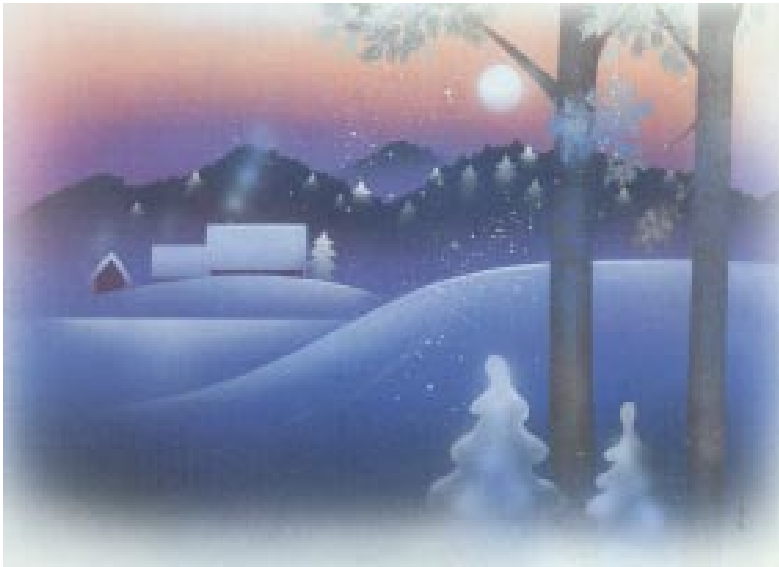
vain otan talteen, vaikken niitä varsinaisesti keräkään. Varsin monen taiteilijan korteista on viime vuosina painettu uusintapainoksia ja on tosi kivaa saada vierekkäin vanha ja uusi painos samasta aiheesta.”

”Kerään kortteja ensisijaisesti kuvan sievyyden takia, mutta vanhan kortin tekstipuolellakin on oma arvonsa. Niiden osoitteet on kirjoitettu hyvin huolellisesti ja siistillä käsialalla. Monesti kortissa on myös terveisiä, jopa henkilökohtaisiakin viestejä. Ne ovat arvokkaita henkilö- ja kulttuurihistorian dokumentteja. Postissa kulkenut kortti on keräilijälle mieluisin, sitten ”käteen annettu” ja vasta kolmannella sijalla on käyttämätön kortti. Vielä minulla ei ole Korhos-kokkelmaa, toisin sanoen Korhosten lähettämiä tai saamia kortteja omaan kansioonsa sijoitettuina, mutta sukuseuran toimenkuvaan tällaisenkin koelman rakentaminen voisi kuulua.”

”Nykyisissäkin postikorteissa on paljon sieviä. Olen suorastaan innostunut muutamista korttitaiteilijoista.

Wendelinin kortti vuodelta 1959.

Jaana Allon joulukortti.

Siksi pyytelen tuttavilta aivan viime joulunkin kortteja, ainakin siinä tapauksessa, että saaja ei niitä talleta, vaan ne olisivat menossa roskikseen. Minun makuuni ovat nykyisistä korttitaiteilijoista erityisesti Jaana Aalto, Virpi Pekkala ja Salli Parikka. Aallon korteissa viehättää kuvien väritys ja kuvarajojen pehmeys, jonka taiteilija saa aikaan ilmanpaineella toimivalla kynäruiskulla (kuva 3). Korhosia lähellä hän on myös siksi, että hän on kotoisin Vesannolta.”

”Kovasti minua surettaa se, että monet vanhat ihmiset eivät raaski luopua korteistaan, koska ne ovat henkilökohtaisia muistoja, mutta seuraava sukupolvi heittää usein huolella talletetut ”aarteet” roskalavalle, kun aika mummosta jättää. Toivonkin siis, että et hävittäisi postikorttejasi, vaan kertoisit niistä minulle tai jollekin muulle kiinnostuneelle. Joillakin korteilla voi olla rahallistakin arvoa, sillä kerääjät kyllä maksavat harvinaisista korteista uskottomia summia. Ja vaikka rahallista arvoa ei olisi-

kaan, niin harrastajalle sievä kuva voi tuottaa pitkäaikaisen ilon.”

”Jos sinulla on uusia tai vanhoja kortteja, joista raaskit luopua, niin ilmoita minulle. Lupaen tallettaa vähemmän sievätkin ja maksaa arvokkaista korteista. Sukukokouksen, kesälomamatkan tai muun sellaisen yhteydessä käyn ihan mielelläni katsomassa korttejasi tai vaikka jalan syten, jos niin sovitaan. Jos otat korttipussin tai -laatikon mukaan ensi kesän sukukokoukseen, niin tarjoan asiantuntijana arviointipalvelujani, vaikket olisikaan luopumassa korteistasi. Jos teissä sukulai-

sissa on muita postikorteista kiinnostuneita, niin voisimme ensi kesänä suunnitella sukuseuralle Korhos-koelman perustamista.”

Postiosoite: Eija-Liisa Kemppainen,
Kelotie 3, 16300 Orimattila
Puhelin: 03-7772777
Sähköposti: Eija-Liisa.Kemppainen
@edu.orimattila.fi

Nykyistä enkelityyliä Virpi Pekkalan mukaan.

**Vanhan Rautalamin
Korhosten sukuseura ry**

**Asematie 14
71800 Siilinjärvi**

Sini-Marja Korhonen palveluksessa

Nimeni on Sini-Marja Korhonen ja olen sukuseuramme lehden Wanhan Tuomaksen avustava toimittaja. Olen syntynyt Vesannon Tiitilänkylältä Sonkarin rannalta, sukujuhlien kävijöille tutun Ukkolan talon naapurista. Kuulun Ukkolan Korhosten sukuhaaraan isäni kautta, hän on talon poikia. Ihan tarkkaan ottaen olen kyllä asunut viisi ensimmäistä vuottani Vesannon kirkonkylällä, mutta koen silti juurteni olevan vahvasti Tiitilänkylällä.

Sukuseuraan olen tainnut kuulua aivan pikkulapsesta asti, ja vanhempieni kanssa muistan olleeni sukujuhlissa mukana useasti, alkuun tosin enemmän leikkien parissa aikaa kuluttaen kuin ohjelmaa seuraten. Vähän päälle parikymppisenä olen sitten tullut mukaan tähän lehden tekijöiden porukkaan.

Asun nykyisin Tampereella opintojeni vuoksi, menossa on viides talvi yliopistossa. Opiskelen informaatiotutkimusta, ja selkokielellä se tarkoittaa, että tähtään kirjasto- tai tietopalvelutehtäviin valmistuttuani.

Kolmannesta lukuvuodestani viettin kevätpuolen Tarton yliopistossa vaihto-opiskelijana ja asuin virolaisessa perheessä. Eteläinen naapurimaamme on sydäntäni lähellä, ja ma oskan räädgida eesti keelt!

Luonto ja sen eläjät ovat lapsesta saakka olleet minulle tärkeitä. Pienestä pitäen olen oppinut seuraamaan vuodenaikojen kulkua ja luonnon tapahtumia kiinnostuneena ja kunnioittaen. Isä otti mukaan kalareissuille, äidin kanssa mylläsin pihamaalla ja sieniretkillä.

Tunnen olevani maaihminen, enkä oikein viihdy kaupungin vilinässä. Haaveenani onkin muutto lähemmäs kotiseutuja opintojen jälkeen, ja mahdollisuuksien mukaan pois kaupungista. Vapaa-aikaani kulutan paljon lukemisen parissa, se on ehkä rakkain harrastukseni.

Pari talvea olen opiskellut saven muotoilua keramiikkapiirissä. Vaihtelevalla tarmokkuudella tartun erilaisiin luoviin toimintoihin, kuten käsityöt, askartelu, viherkasvien hoito, leipominen ja kokkailu. Uusin löytöni on lava-

tanssikurssi, olen vuosia haaveillut tanssiharrastuksen aloittamisesta.

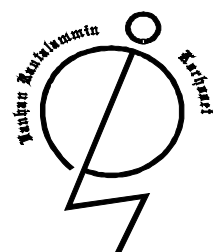
Toivotan kaikille seuramme jäsenille ja lehden lukijoille mukavaa kevättä, tapaamisiin Rautalammin sukukokouksessa!

Sini-Marja Korhonen
sini-marja.korhonen@uta.fi

Kirjoita Sinäkin Wanhaan Tuomaaseen

Sukuseuramme lehti julkaisee kaikenlaisia juttuja muisteluksista ja sukuselvityksistä runoihin ja mietelmiin. Jutut toimitetaan **vuoden loppuun mennessä päätoimittajalle** osoitteella Minna Vanhamäki, Rantatalontie 45, 62800 Vimpeli, puh. 040-5651620. Jos haluat säästää toimituksen työtä, niin lähetä juttusi sähköisessä muodossa, vaikkapa sähköpostin liitteenä osoitteella minna.vanhamaki@vimpeli.net.

Valo- ja muut kuvat ovat erityisen tervetulleita. Digitaalikameralla otetut sellaisenaan. Paperikuvat voit skannata itse; riittävän tarkasti, ainakin 300 dpi, tai lähettää kuvan postissa. Toimitus skannaa kuvan ja palauttaa sen. Skannaminen ei vahingoita kuvaa.

Haluan liittyä Vanhan Rautalammin Korhosten sukuseura ry:n jäseneksi. Merkitkää minut jäsenluetteloon, jotta saan sukuseuran lehden Vanhan Tuomaan.

Olen maksanut vuosijäsenmaksun 10 euroa vuodelle 2004
ainaisjäsenmaksun 150 euroa

sukuseuran tilille 551000-213092 Vesannon osuuspankkiin.

Olen sukuseuran jäsen, mutta **osoitteeni on muuttunut.**

Nimi: _____

Osoite: _____

Vanha osoite
(vain jäsenet): _____